

НЕГДЕ „ТАМО ДАЛЕКО“

-Срби ратни хероји САД-

Ко зна колико је Срба са сиромашног Балкана кретало у свет „трбухом за крухом“. У 19. и 20. веку велики број њих се из економских, а после II светског рата и политичких разлога иселио у САД, у потрази за својим местом под сунцем, желећи да оствари оно што се обично назива „америчким сном“. Где год у свету да су се налазили, Срби су увек били узорни грађани и одани држављани земаља које су их „хлебом храниле“. Тамо су давали велики допринос привреди, науци, култури, а у последњих неколико деценија и у спорту. Такав је случај и са Србима насељеним у САД. Међутим, често се заборава колики је значај српских исељеника у војној историји Сједињених Држава. Процењује се да је у оружаним снагама САД од почетка 20. века до данас служило око 160.000 Срба, од којих су неки стекли највише војне чинове. За учешће у ратовима и допринос одбрани САД огроман број њих је одликован највишим војним одликовањима, а многи се убрајају међу најодликованије војнике у америчкој историји.

Пред читаоцима ревије Историја је прича о неколико таквих хероја.

Тексашки рибар из Сехешфехервара

Ђорђе Шагић се родио 1795. године у Сехешфехервару (Стонем Београду), у Мађарској. По очевој жељи уписао се на Богословију у Сремским Карловцима, али је после неког времена напустио школовање да би се прикључио Карађорђевим устаницима у Србији.

По пропасти устанка 1813, Ђорђе је приступио *Славонској легији*, јединици аустријске војске састављеној од српских војника из Славоније, која је ратовала у Италији. Легија се убрзо распала, а Ђорђе је лутао по Европи и на крају дошао до Амстердама. Одатле се бродом пребацио у САД 1814. године. Како није имао новца за карту, капетан брода је намеравао да га препрода као радну снагу, али се он спасао тако што је, када се брод приближио филделфијској обали, скочио у море, допливао до обале и умешао се међу многобројне локалне рибаре. Вероватно се у почетку свог „америчког живота“ бавио управо рибарским занатом, па отуда и његово ново, америчко име Џорџ Фишер. Легенда међутим каже да је Ђорђе, пошто се умешао међу рибаре, полицији која је тражила одбеглог путника, стално понављао једину реченицу на енглеском коју је у међувремену успео да научи: „I am fisher!“ („Ја сам рибар!“).

Полиглота и револуционар

Убрзо се Ђорђе Шагић преселио у Тексас, који је тада био под мексичком управом. Бавио се разним пословима. Био је цариник, судија, издавач новина, писац, трговац, дипломата и члан више градских одбора. Као комесар за доделу земље досељеницима имао је задатак да годишње насељава 500 иселјеника из САД и Мексика у Тексас. Захваљујући знању грчког језика остварио је добар контакт са грчким емигрантима и заслужан је за то што је велики број Грка добио земљу и населио се у Тексасу. Због тога га је имењак, грчки Краљ Ђорђе I произвео за почасног конзула Краљевине Грчке у САД. Ђорђе Шагић је био и оснивач неколико масонских ложа у Мексику и САД.

Као секретар револуционара Хозе Антонија Мексије, је заједно са њим у Њу Орлеансу организовао покрет против Мексичке владе за отцепљење Тексаса. Зато се сматра за једног од првих вођа Тексашког покрета за независност 1835/36. године. Касније је постао мајор у Тексашкој Милицији. Учествовао је у Америчко-мексичком рату од 1846. до 1848. године, а у Америчком грађанском рату (1861-1865) био је ратни дописник. Американци, а поготово Тексашани, сматрају га једним од „очева Тексаса“.

Ђорђе се убраја међу ретке интелектуалце међу америчким пионирима тог доба. Био је председник „Немачке уније“, филантропског друштва основаног 1840. Говорио је 14 језика (пored српског, то су били латински, грчки, енглески, руски, пољски, чешки, словачки, мађарски, немачки, шпански, португалски, француски и италијански), па се с

правом сматра највећим живим лингвистом у САД свога времена. У библиотеци Универзитета у Тексасу чувају се књиге које су припадале Ђорђу Шагићу (*Збирка Џорџа Фишера*), које на маргинама садрже веома вредне записе и коментаре које је Шагић забележио.

Често се у америчким текстовима о Ђорђу Шагићу пренебрегава његово српско порекло. Помиње се као „досељеник“ или „досељеник мађарског или грчког порекла“.

Џејк из Царскога града Призрена

Александар Мандушић, у историји САД познатији по свом американизованом имену Џејк Алекс, један је од српских хероја америчке војске из времена I светског рата. О његовом животу не зна се много. Родио се у Призрену 1887. године, али у америчким текстовима поред податка да се тај град некада налазио на територији Отоманског царства, нажалост, данас стоји и напомена да се данас налази у „држави Косово“.

Мандушић, настањен у Чикагу, пријавио се у америчку пешадију 1917, када су САД ступиле у I светски рат. Као каплар у 33. пешадијској дивизији борио се у Француској. Да би био примљен у војску и борио се на другом континенту, морао је да добије сагласност своје супруге. Она није пристајала на то, па је Александар Мандушић на регрутацији слагао војне власти да му је име Џејк Алекс и у рубрику брачно стање уписао да је нежењен. Истакао се храброшћу у бици код Чипили рица 9. августа 1918. После више безуспешних јуриша на једно немачко митраљеско гнездо, када су сви официри и подофицири његовог вода били или рањени или убијени, Мандушић је преузео команду над водом и повео војнике у одлучујући јуриш.

Док је имао муниције Мандушић је у борби пуцао, а потом се борио само са бајонетом на пушци и тако успео да усмрти петорицу Немаца. Када му се бајонет поломио, наставио је да се бори кундаком пушке. На крају, Американци су заузели и неутралисали немачко митраљеско гнездо, а сам Мандушић је успео да зароби 15 немачких војника.

За ванредно показану храброст одликован је *Конгресном медаљом части*, највећим одликовањем у америчкој војсци. Центар за обуку војника у руковању бајонетом у Форт Ноксу данас носи назив *Велики Џејк Алекс Мандушић*.

Остало је забележено да је Мандушић 1946. написао захвалницу уреднику часописа *Чикаго Хералд Америкен*, зато што су његови новинари поштено извештавали америчку јавност о мучком хапшењу и убиству ђенерала Драже Михаиловића од стране југословенских комуниста. Када је 1959. године преминуо, у војној болници за ветеране у

Чикагу, о Мандушићевој смрти и његовој храбрости писао је магазин *Тајм*. Сахрањен је у манастиру Свети Сава, у Либертвилу крај Чикага.

Наталија Ногулић (рођ. 1950), холивудска ТВ и филмска глумица (Звездане стазе, Досије икс, Закон у Лос Анђелесу, Чикаго Хоуп, Хофа...) српског порекла, данас је једна од најактивнијих чланова српске заједнице у САД. Она је кћи **Војина Ногулића**, вишеструко одликованог америчког хероја који је учествовао у искрцавању на Нормандију 1944. По мајци Јелени, Наталија је унука **Александра Мандушића** (Џејка Алекса). Наталија је 2000. године написала сценарио и режирала, а њена сестра Данијела продуцирала, документарни филм о њиховом деди, под насловом „Каплар Џејк“.

Најодликованији амерички војник

Порекло Луја (Луиса) Чукеље, најодликованијег припадника оружаних снага САД, до данас је остало контраверзно. У америчким изворима неретко стоји да је Чукеља пореклом Аустријанац, Словен или Југословен. Срби и Хрвати сматрају га својим сународником. Према неким изворима његово право име је Лујо, а презиме Чукеља. Хрвати тврде да му је право име било Вјекослав, а Срби Михаило. Име његовог оца, према хрватским тврдњама било је Иван, док Срби тврде да се звао Ђорђе. Мајка му се звала Јована (рођена Бубрић), а једна од сестара Зора (или Зорка, удата Дворачек). Највише мистерије у Чукељином пореклу унео је он сам, јер је читавог живота на питање шта је по националности изјављивао: „амерички маринац“.

Чукеља се родио у Сплиту 1888. године. Рано је остао без мајке. Једни извори наводе да је, заједно са братом емигрирао у САД још као дечак 1900. године, док су према другима он и двојица његове браће емигрирали 1913, када је Луј већ завршио гимназију и трговачку академију. Његов отац и три сестре остали су да живе у Сплиту.

У Минеаполису у Минесоти, где су се настанили, Чукеља се пријавио у америчку војску, у којој је одслужио двогодишњи професионални војни рок од 1914. до 1916. године и стекао капларски чин. Међутим, када су САД ступиле у I светски рат, Луј се поново пријављује као добровољац, али овога пута у Марински корпус (морнаричку пешадију).

Са 5. пуком америчких marinaца Чукеља је пребачен у Француску, на Западни фронт. Учествовао је у свим биткама које је његов пук водио, а нарочито се истакао у биткама код Соасона, Белоа и Сент Михиела 1918. Два пута је рањаван у борби, али изгледа лакше, јер није одликован *Пурпурним срцем* - одликовањем које се у америчкој војсци додељује теже рањеним војницима. Међутим, захваљујући својој храбрости и

пожртвовању, Чукеља је одликован многобројним другим америчким и страним одликовањима.

Остало је забележено Чукељино јунаштво у бици код Соасона, у борби вођеној у шуми Рец, близу градића Вилер Котерет. Ту је, као митраљески наредник, командовао митраљеским одељењем. Његова јединица тог 18. јула 1918. никако није могла да пробије непријатељску линију. Ватра великог броја немачких митраљеза косила је све пред собом и заустављала сваки амерички јуриш. У једном моменту Чукеља је, и поред упозорења сабораца, почео да пузи ка непријатељском крилу. Упркос јакој непријатељској ватри успео је да заобиђе немачке линије. Ускочио је у митраљеско гнездо и бајонетом на пушци ликвидирао немачке митраљесце на том положају. Из запоседнутог гнезда Чукеља је запленим бомбама успео да уништи још неколико оближњих немачких митраљеских положаја и тако отвори пролаз својој јединици. При том је заробио два митраљеза и двојицу Немаца.

За ово и друга јунаштва Чукеља је одликован са 17 одликовања, од којих су 2 *Медаље части* (један је од свега 19 двостриких добитника овог одликовања), затим *Сребрна звезда*, француска *Легија части* и два *Ратна крста*, као и *Орден Југословенске круне*.

Херој у Пошти

Луј Чукеља је из рата изашао као потпоручник Маринског корпуса. Оженио се и наставио каријеру у Морнаричком корпусу. Служио је у многобројним поморским базама на територији САД и у иностранству, од Квантика, Норфолка, Вашингтона, Калифорније, Форт Нокса и Нешвила до Хаитија, Санто Доминга, Филипина и Кине. Пензионисан је у чину пуковника, као поштански интендант, 1940. године. Међутим због ратних прилика у свету враћен је у активну службу месец дана касније. Други светски рат, пуковник Чукеља, тада већ педесетогодшњак, провео је у базама на територији САД. Пензионисан је поново 1946. а преминуо десет година касније. Сахрањен је на чувеном војном гробљу у Арлингтону. Данас многе улице, путеви и тргови у граду Кемп Лежен у Северној Каролини носе његово име.

Хероји Халјарда

У операцији *Ваздушни мост*, познатијој и као *Халјард*, највећој акцији спашавања савезничких снага иза непријатељских линија у Другом светском рату, поред бораца Југословенске војске у Отаџбини, учествовало је и неколико америчких официра српског порекла. За успех ове операције, у којој је са територије Србије евакуисано преко 500 америчких пилота, са америчке стране најзаслужнија су била два Џорџа - Ђорђе Мусулин и Ђорђе Вујновић.

Мусулин се родио 1914. године у српској породици у Њујорку, а одрастао у Џорџтауну у Пенсилванији. Дипломирао је на Универзитету у Питсбургу и био професионални рагбиста у Сент Луису и Чикагу. Као капетан ОСС-а (Office of Strategic Services, претеча ЦИА-е) Мусулин је у мају 1944. био члан америчке војне мисисје при штабу ђенерала Драже Михаиловића. У августу исте године падобраном је спуштен у околину села Прањани како би са Михаиловићевим четницима на терену организовао евакуацију америчких пилота. Читавом операцијом је из штаба у Барију, у Италији, руководио његов колега, земљак и имењак, такође официр ОСС-а, Ђорђе Вујновић.

Џорџ Вујновић рођен је 1915. у Питсбургу, као син емиграната из Србије. Немачка окупација Југославије у априлу 1941. затекла га је на студијама медицине у Београду. Са супругом, учитељицом Мирјаном Лазић успео је да преко Турске, Јерусалима и Каира, стигне у САД. Недуго затим ангажовала га је америчка ОСС.

После рата Мусулин је постао потпуковник и радио је прво за Обавештајну службу ратне морнарице САД, а потом за Централну информативну агенцију. Пензионосан је као официр ЦИА-е 1974. Преминуо је 1987. године.

Вујновић се после рата населио у Њујорку и бавио се набавком авио делова. За заслуге у операцији *Халјард* одликован је тек 2010. године, када је са исте скинута ознака тајности, постављена пре свега из политичких разлога. Бронзана звезда додељена му је на церемонији у српској цркви Свети Сава на Менхетну. Преминуо је наредне године.

Трећи значајни официр америчког ОСС-а српског порекла, који је учествовао у мисији Халјард, био је Ник Лалић. Био је учесник бројних тајних операција ОСС-а, после рата је радио у министарству трговине. У току мисије *Халјард* Лалић се зближио са припадницима ЈВуО и ђенералом Михаиловићем, а после рата је у САД водио борбу да америчке власти утичу на комунисте да ослободе Михаиловића из затвора.

Крајишки Ци-Ај Цо

Један од великих америчких хероја из II светског рата Мичел - Мич Пејц такође је био Србин - Михаило Пејић. Рођен је 1918. у градићу Шарлерој у Пенсилванији, у породици српских досељеника пореклом из Крајине. Када је људима причао о своме детињству увек се радо сећао слике Косовке девојке која је висила у кухињи његовог родитељског дома. Такође, сећао се и да је у детињству, њему и његовом млађем брату Петру (Питу), мајка причала о томе како је „њихова крв текла Косовим пољем“.

Михаило се 1936. године пријавио у Марински корпус САД као професионални војник. После 5 година службе, по уласку САД у рат, пребачен је на Пацифичко ратиште. За јунаштво показано у току Битке за Гвадалканал 1942. одликован је Медаљом части, а за рањавање у истој бици Пурпурним срцем. Учествовао је и у Корејском рату где је поново више пута одликован.

Михаилова јединица је 25. октобра 1942. године на Гвадалканалу бранила аеродром *Хендерсон филд* од далеко бројнијих Јапанаца. Центар одбране налазио се на једном брду, на које су Јапанци јуришали читав дан. У једном тренутку Михаило је остао потпуно сам на положају - сви његови саборци били су тешко рањени или побијени. Није губио главу и није желео да се преда. Наставио је да сам пружа отпор непријатељу. Од оружја су му остала само четири тешка Браунинг митраљеза, на четири различита положаја. Читаву ноћ јурио је од положаја до положаја, пуцао из митраљеза, одржавајући код Јапанаца утисак да на тим положајима има још америчких војника осим њега.

Ујутро, када је на брдо пристигло појачање од свега 17 marinaца, затекли су Михаила како лежи рањен и потпуно исцрпљен међу лешевима изгинулих Американаца и Јапанаца. Те ноћи, Михаило је сам побио више од 200 јапанских војника. Међутим, сетивши се Косовке девојке са зида своје кухиње и мајчиних прича о Светом Кнезу Лазару и Косовским јунацима, поново је био на ногама. Повео је седамнаесторицу сабораца у противнапад и они су херојским јуришом одбацили непријатеља и одбранили аеродром. Ова битка је у историју ушла не као *Битка за Хендерсон филд* већ као *Битка за Пејмово брдо*.

Михаило Пејић, алиас Мич Пејц пензионисан је у чину маринског пуковника. Преминуо је 2003. године у Калифорнији.

Његов лик послужио је 1964. године као инспирација за популарну играчку - лутку америчког војника познату као *Џи-Ај Џо. G. I. Joe* је скраћеница од израза *Galvanized Iron Joe*. То је био популаран назив за америчког војника настао као комбинација надимка *Галванизовано гвожђе* (материјала који је у већини чинио војничку опрему) и популарног имена Џо. Ова лутка, позната и на нашим просторима као кинеска копија америчког оригинала, код нас је симпатично названа *Џиајџојац*.

Џулија Горин објавила је 2008. године у америчкој штампи критички чланак на рачун америчке политике према Србији, који је апеловао управо на углед који има личност Мича Пејца у америчкој војној историји. Наслов чланка био је „Стиди се Америко или Како смо бомбардовали Џи Ај Џоа“.

Антрфиле

Адмиралов масив

Успешну каријеру у оружаним снагама САД остварило је још неколико Срба. Раде Грба (Грбић) први је Србин добитник *Медаље части*, највишег америчког одликовања. Грбић, рођен 1870. године на територији Аустрије, одликован је 1906. године за храброст коју је показао 1903, када је на ратном броду *Бенингтон* експлодирао парни котло.

Ед Радаковић је у току Другог светског рата био начелник Обавештајне службе ратног ваздухопловства за подручје Европе.

Бригадни генерал Џорџ М. „Буч“ Карамарковић је био вишеструко одликовани командант у Ваздухопловству Маринског корпуса САД и ветеран рата у Вијетнаму. Крај каријере дочекао је као командант маринског Првог Ваздухопловног винга.

По чувеном америчком контраадмиралу српског порекла, Стевану Мандарићу (1911-2001), данас носи назив и један масив на Антарктику - *Мандарић масив* (80°41'S 157°40'E), висок 1860 метара. Мандарић је вишеструко одликовани херој из рата на Пацифику, али и из цивилних научних операција америчке Ратне морнарице, као што је била операција *Дубоко замрзавање* 1955/56. године.

Антрфиле

Меле „Мел“ Војводић (1929-2003) је био генерал-мајор Ратног ваздухопловства САД. Учесник је Корејског рата, у коме је имао 125 борбених летова, и Вијетнамског рата, у коме је био један од петорице пилота који су управљали шпијунским авионима А-12. Одликован је већим бројем одликовања, међу којима су и *Медаља части* и *Медаља за храброст* у области обавештајне делатности, коју му је доделила ЦИА.

Храбри Лазар из Милвокија

У време када се 1942. године Михаило Пејић јуначки борио против Јапанаца на Гвадалканалу, далеко одатле у САД, његовом сународнику Слободану Шијану родио се син-првенац Лазар. У том тренутку нико није ни сањао да ће четврт века касније управо Лазар бити велики херој и својом мученичком смрћу постати један од симбола војничке храбрости међу Американцима.

Родитељи Слободана „Силвестра“ Шијана доселили су се у САД из Србије. Слободан је у Милвокију, у држави Висконсин, прво радио као радник, да би потом отворио сопствени ресторан. Оженио се

Џејн, ћерком ирских емиграната и са њом добио троје деце - синове Лазара-Петра (чије је американизовано име Ленс-Питер), Марка, и кћи Џенин. Слободан, а потом и његови синови, били су познати играчи америчког фудбала у свом граду. Лазар је у седамнаестој години са својим школским клубом постао и градски шампион.

По свршетку средње школе Лазар је завршио припрему у Поморском тренажном центру у Бејнбрицу, да би се потом уписао на Ваздухопловну академију САД у Колорадо Спрингсу. Дипломирао је 1965, добио чин потпоручника и постао пилот на млазном ловцу Фантом Ф4Ц. Другови из средње школе и родног места описивали су га као момка иза чије се „фасаде грубог рагбисте крије веома осећајан младић“. Његови другови са Академије говорили су да је био „ментално најчвршћи човек кога су икада упознали“. По дипломирању Лазар је са својим 366. борбеним вингом, из састава 480. тактичког борбеног сквадрона упућен у ваздухопловну базу Да-Нанг у Јужном Вијетнаму.

Србин у паклу џунгле

У току Лазаровог 52. борбеног задатка, бомбардовања положаја Вијет-мина на територији Северног Вијетнама, његову летелицу је погодила вијетнамска противваздушна одбрана. Авион је експлодирао, али је Лазар, иако тешко рањен, успео да се катапултира. Приземно се у сред неприступачне џунгле, а непријатељ је одмах отпочео са гоњењем. Због великих губитака, услед јаке противавионске ватре и прекида радио везе са Шијаном, спасилачке екипе су после првог дана престале да га траже и он је проглашен за „несталог у акцији“. Напрсле лобање и са поломљеном руком и ногом, Лазар је ипак успео да 46 дана избегава заробљавање. Изнемоглог и изгладнелог, Вијетнамци су га коначно заробили, на Божић те 1967. године, на око 5 км од места пада. Лазар је приликом спровођења у логор успео да онесвести једног стражара и побегне. Вијетнамцима је овог пута требало неколико часова да га поново ухвате. У тим тренуцима, вероватно су му на уму биле речи којима му је отац Слободан објашњавао какав је његов народ: „Срби су познати по јунаштву. Жестоки су борци и један на један и један на педесет.“

Лазар је спроведен у логор Вин, где је био изложен монструозној тортури, али непријатељу није одао ништа више од свог имена и чина - онолико колико то дозвољава Женевска конвенција о ратним заробљеницима. Касније су у логору о њему бринула двојица колега пилота - пуковник Роберт Крејнер и капетан Гај Гратерс. Када су га први пут угледали нису га препознали, колико му је тело било унакажено од мучења. Са двојицом колега Шијан је годину дана касније пребачен у Ханој, у злогласни затвор Хоа Ло, познатији као „Ханој Хилтон“. Био је у тешком физичком стању, услед редовног мучења и недостатка медицинске неге.

Лазар Шијан је преминуо 8 дана касније од упале плућа, иако постоје неке сумње да је убијен у току мучења. Сахрањен је у Вијетнаму, а његов гроб је откривен тек 1974.

Посмртни остаци су му пребачени у САД и сахрањени на војном гробљу *Арлингтон Парк* у Милвокију.

Недуго после Шијанове смрти, у истом затвору завршио је и Џон Мекејн, касније сенатор и председнички кандидат, који је такође заробљен после пада авиона. У својим ратним мемоарима он је записао: „Многи од нас су у једном тренутку попустили под злостављањем, али капетан Шијан није. Он је заклетву поштовао до последњег слова.” „Нисам упознао Ленса Шијана, али волео бих да јесам. Волео бих да сам имао само тренутак да му кажем колико га ценим, колико му дугујем што ми је показао, што је показао свима нама, шта нам је дужност”, рекао је у једном свом предизборном говору сенатор Мекејн.

Почести и игра судбине

Лазар Шијан је постхумно унапређен у чин капетана. Одликован је *Пурпурним срцем* и *Мадаљом ратних заробљеника*. Када га је одликовао *Мадаљом части*, амерички председник Џералд Форд је рекао да се покојном Шијану ово највише одликовање додељује „за ванредно јунаштво и неустрашивост већу од оне коју је његов позив захтевао, а која га је коштала живота”.

У Лазаревој средњој школи *Беј вју*, у Милвокију, основан је стипендијски Фонд „Ленс Шијан”. Једна спаваоница на Ваздухопловној академији САД у Колорадо Спрингсу од 1976. носи име *Шијанс хол*. Свим новим кадетима се на почетку школовања исприча прича о Лазару Шијану. Пентагон је 30. летачкој бригади дао Шијаново име. Од 1981. године у свечаној сали Министарства одбране САД најхрабријим америчким војницима, подофицирима и официрима додељује се награда „Ленс Шијан“. У почетку је ова награда додељивана само припадницима Ратног ваздухопловства САД, а касније и другим припадницима америчких оружаних снага. Жалосном игром судбине неки од добитника овог најпрестижнијег војног признања у САД награђени су за „јунаштво“ исказано у току операције под циничним именом „Милосрдни анђео“ 1999. године. Ни Ђорђе Шагић - Џорџ Фишер, ни Александар Мандушић - Џејк Алекс, ни Лујо Чукеља, ни Михаило Пејић - Мич Пејџ, ни Лазар Ленс Шијан, као ни ниједан од стотина хиљада Срба који су у последња два века храбро и часно служили у оружаним снагама САД, вероватно никада нису ни сањали да ће њихова Домовина икада заратити са њиховом Отацбином.

У врху

Двоје америчких официра српског порекла данас се налазе високо у војној хијерархији САД. Бригадни генерал Ратног ваздухопловства САД, Тереза Ђурић, данас је заменик директора Свемирске и обавештајне канцеларије и Канцеларије подсекретара одбране за набавку, технологију и логистику у Пентагону. Она руководи

програмом стратешког планирања програмирања свемирске одбране, чији је годишњи буџет вредан 12 милијарди долара.

Генерал-мајор Ратног ваздухопловства САД, Гери Батинић, помоћник је команданта за мобилизацију при централној команди Ваздухопловних снага САД за југоисточну Азију. Обоје су у активној служби од 1983, односно 1978. године. На сву срећу нису били ангажовани у ратним операцијама које су Оружане снаге САД водиле против Србије 1999. године.

Никола Гиљен

Овај текст је настао у оквиру научноистраживачке делатности Фонда „Принцепа Оливера“